

NAGY GÁBOR

A ház

*A döngölt föld: nem tudom már; milyen volt
a szaga, a színe; mindenevő kályha
sistergetett fát, szemetet, szivarka-
véget s krumplibajat: csak a melegére
emlékszem, s a mozdulatra: nagyapám
egy-egy hasábot mint tuszkol a szájába.*

*Mintázóval pingált dohos falak között
nőtt föl apám, s nem volt fürdőszobája.
Esténként lábánál sündörgött a macska,
ha seprűvel ki nem verte nagyanyám.
A konyhai lócán ülve Öregmama
lavór vízben áztatta a lábait.*

*Fapuskája, csúzlija volt apámnak,
s fákból, baromfiból egész birodalma;
Petőfitől ő szavalta el az Egy
gondolatot, büszkén, vasalt fehér ingben
az iskola ünnepélyén – március
idusán: huszonegy, tizenöt? ennyi év*

*távlata úgy szépít, mint album a fotót,
de a faluban a nagy pesti Pilvaxnak
inkább volt mítosza, mint a Kun Bélának
lebujgózós nagyhangúskodásának –
már ami nem erjedt cefrés nohaborrá
a hatvanas évek korhadt dongái*

*között a nemzeti hagyományok édes
fürtjeiből (nagyapám még vagy negyven
évig préselte a hálás szőlő levét,
s az otellót a keserű korminnal
nemesítette meg – így szokta mondani,
ha fancsalin toltuk el a poharat).*

[Nagy Gábor versei]

*Tisztaszoba, kilátással a szilva-
fára, sem volt még; és budi az udvaron
csak, zöld hátú döglegyek és szúnyogok
zsibongó mocsara. Gyerekszoba? A kert,
a gyümölcsös s a szőlőhegy pincéje:
háborús legendák sokszor silabizált*

*könyve. Apám innen lett a város panel-
erdejének Robin Hoodja – a falu
úgy mondta: no, ez is csak felkapaszkodott.
Vagy: fővitte az Isten a jódogát.
S csak látogatóba tért vissza a házba:
a kapuban állva várta a Mama.*

*A házat hogy eladtuk, csak kívülről
pillantgatunk át a régi kerítésen,
temetőből hazajövet. És hallom
Öregmamát – őt is, Mamát is elvitte
a csernobil –, ahogy zsémbel és kárál:
elkótyavetyéltétek a családi*

*örökséget... Pénz lett a szülői házból,
s a pénz hamar semmivé lett. Azóta,
mint vértolulások maradék éveit,
farönköket emelgetve az osztrák
tőkés üzemében, rakosgatja apám
lassan össze a kirótt illeteket.*

Valami a szépről

Lili lányomnak

*Abol keresed, búlt nyomát találsz,
megragadod: víz sugarát,
ahogy az éjszakában kelt talányok,
szétpereg, markokban cseppje csak,
talán ha percre a lélegzeted
visszatartanád, ráismerhetnél,
mielőtt a tüdőd megreped.*

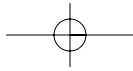
*Olyan lehet, mint az önkívület –
vagy önfeledés inkább: nehézkedés
és repesés közt hol a könnyűség lebeg;
vagy mint magára ébredt öntudat ha
az álom vizéből a parthoz érve
kiköti a test csónakját, és vár,
hogy a lélek hullámtaraja utolérje.*

*Ha részeg darazsak falják a körtét,
magukat a gyümölcs búsába fúrva,
s látod a lékben a teljesség létrejöttét;
ha az ablakpárkányon, a tető
vetette árnyban macska beverészik,
s ránduló izmában ott a futás még,
s bundáján borzolódomba elenyészik;*

*az eresz ha folyékony üveget csurgat,
ami szilánkokra törik a tér kövezetén,
s amelyet csak velencei mester fújhat:
fúj belőle a nap pompás rozettát
hámló tűzfalak ablakszemeibe,
s a város e színek fagottszőlámára
úszik át a túlparti semmibe.*

*De a szép nem a dísz, nem a kellem,
sem a bú meg a bű vagy a báj:
csiricsáré csicsa-badak ellen
a csúnya is dicsón tartja a frontot.
S nem a kacagás, még csak a mosoly sem,
vagy a könnyek elszakadt gyöngysora;
nem látja lupé, nem látja bagolyszem.*

*Nem látta senki, csak szemét behunyva,
nem a tükör fényébe állva,
csak önmagába visszahullva.
A látomást se hidd, ha betöltött,
ám ha szemed sarkában láttad: a szép volt,
mert a szép nem a fókusz: egyszerre
a gyűlés fészke és hideg enyészpont.*

[Nagy Gábor versei]

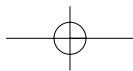
*És ha mindez mondva volt, ahogy írva,
szívből neved ki az egészet!
A bölcsesség hasznos dolog,
de mi haszna lehetne a szépnek?
Sem eszköz, sem cél – a szép maga az Isten,
Ő porlik csillámló szemekké,
hogy minket az Egészhez közelítsen.*

Utolsó vetítés

*A filmnek vége, mindenki
indulhat baza, emelkedő ülepek alatt
becsukódik a szék párnázott ülőkéje,
mintha angyalok bajtanák
hónuk alá a puhatoll-szárnyakat,
s a megnyúlt árnyakat beszippantja
a falba süllyesztett spotlámpák éhes tölcsére.
A szívárványhártyákon vibráló idegesség.
Odakint a tejüveg homályban dereng még:
volt itt valami törhető valóság,
jó lenne a szilánkjaiiba belerúgni.*

*Aztán mintha diákat rakosgatna
egy láthatatlan kéz egymás után:
utca, horpadt esőcsatorna, házak
részút vonalában szikrázik a por.
Megül egy ereszcatornán,
maradék pörög tovább, elenyészik.*

*Eddig hibette: búra alatt van,
csak a süketség zúgása fülében.
S nem hangonként, mint egy kesergő
bluesban, egyszerre töri át a csend
burkát a lárma, a körúti ricsaj,
mint amikor hördül, visong a közönség,
hogy átugrott a fehérrigó a tűzkarikán.*

*S hirtelen váltás, a zsonglőr lép
a porondra, kezéből röpködnek
föl s alá a színes buzogányklipek:
borotvareklám, egy sztár arcéle
roskadt tűzfalra ragasztott plakáton,
a plázába irányító utcatábla, alagsori videotéka
lila fénye, képbuzogányok villóznak szerteszét,
sárga villamos oldalán akciós autóvásár,
jéghideg üdítős palack létra az égbe,
üvegpaloták tükrén hangyák nyüzsgése,
papírképek, műanyag képek, fény-ábrák,
üveg és kő-ábrák, indázó falfirkák,
a szem mákfőzetéből gyűrűző kábulat,
képek, rozettacserepek a képtelenség templomából,
képek, a képzelet hajcsárai,
a porondon múlovarnő suhintja ostorát,
kivonulóban a zsonglőr még szalagokból
lila felhőt dobál a sátorkupola részén át ki,
ki tudja hová, ki tudja kinek.*

*A vetítőteremben talán még surrog a gép,
tüdőgyulladásos, börgő medve
esős nyárutó megáradt vizében tempózva,
a vásznon szürke-fehér villódzó
mezőben letörlődik a VÉGE
felirat, épp abban a pillanatban,
amikor odakint a kibomló szürkületben,
mintha csak a leáldozó nap fényképe volna,
megvillan sárgán az első őszi levél.*